

1

- Jūsų dukra pas mus.

Šiandien pirmas rugsėjo antradienis, vienos velniškai blogos dienos popietė, ir Frida visomis išgalėmis stengiasi nenulėkti nuo kelio. Balso pašto žinutę palikęs pareigūnas liepia tučtuoju prisistatyti į nuovadą. Frida sustabdo žinutę, pasideda telefoną. Dabar 14.46. Namu ji ketino parsirasti prieš pusantros valandos. Įsukusi į šoninę gatvelę Greis Ferio rajone Frida užstato kitą palei šaligatvį paliktą automobilį. Atskambinusi pareigūnui puola atsiprašinėti, aiškina visiškai pametusi laiko nuovoką.

- Ar jai viskas gerai?

Pareigūnas patikina, kad vaikas saugus.

- Ponia, mes visaip bandėme su jumis susisiekti.

Baigusi pokalbį Frida palieka žinutę Gastui. Prašo jo taip pat atvažiuoti į nuovadą prie Vienuoliktosios ir Vortono gatvių kampo.

- Turim bėdą. Dėl Harietos. - Frida trūkčiojančiu balsu atkartoja pareigūno pažadą, kad jūdviejų dukra saugi.

Vėl pajudėjusi ji primena sau neviršyti greičio, nelėkti per raudoną ir nepamiršti kvėpuoti. Visą šventinį savaitgalį jautėsi pakrikusi. Aną penktadienį ir šeštadienį, suriesta jau gerai pažįstamos nemigos, miegojo vos po dvi valandas pernakt. Sekmadienį, kai atėjo jos eilė pusę savaitės globoti Harietą, Gastas mažylę atvežė kankinamą ausų uždegimo. Tą naktį Frida numigo devyniasdešimt minučių. Vakar - vos valandą. Harieta be atvangos plūdo ašaromis, jos rauda buvo per didelė mažam kūneliui, per garsi, kad išsitektų tarp mažyčių jų namų sienų. Frida darė viską, ką galėjo. Dainavo lopšines, glostė Harietai krūtinę, girdė daugiau pieno. Gulėjo ant grindų prie Harietos lovelės, per groteles laikė tobuliausią pasaulyje ranką, bučiavo krumplius, čiupinėjo nagučius, ieškojo tų, kuriuos jau metas trumpinti, ir meldėsi, kad Harieta užsimerktų.

Plieskiant popiečio saulei Frida privažiuoja prie nuovados už dviejų kvartalų nuo namų, sename italų rajone Pietų Filadelfijoje. Pastačiusi automobilį nuskuba prie registracijos stalo ir pasiteirauja registratorės, ar ši mačiusi jos dukterį: aštuoniolikos mėnesių, pusiau kinę, pusiau baltąją, didelėmis rudomis akimis, tamsiai rudais garbanotais plaukais, su kirpčiukais.

- Jūs tikriausiai motina, - atsiliepia registratorė.

Taip tarusi senyva, rožiniu lūpdažiu lūpas pasiryškinusi baltoji moteris išeina iš už stalo. Nužvelgia Fridą nuo galvos iki kojų, kiek ilgėliau spitrijasi į pėdas ir nudrengtus „Birkenstock“ sandalus.

Nuovada, regis, beveik visai tuščia. Registratorė eina stabčiodama, šlubuoja kaire koja. Nusivedusi koridoriumi palieka Fridą belangiam apklauso kambaryje šleikščia mėtų žalumo spalva dažytomis sienomis. Frida prisėda. Kriminaliniuose filmuose šviesos tokiose patalpose dažniausiai mirga, bet čia tvieskia tolygiai. Pašturpus odai ji pasigaili neprigriebusi striukės ar šaliko. Prižiūrėdama Harietą Frida dažnai jaučiasi išsekusi, bet dabar širdį dar slegia lyg akmuo, o į kaulus įsismelkęs maudulys pamažu visai ją atbukina.

Ji pasitrina rankas, dėmesys vis sprūsta pro pirštus. Rankinės dugne susiradusi telefoną prakeikia save, kam iš karto nepamatė pareigūno žinučių, kam ryte, galutinai įgrius begaliniams automatiniams skambučiams, nutildė telefono garsą, kam pamiršo vėliau vėl jį įjungti. Per pastarąsias dvidešimt minučių Gastas skambino šešis kartus ir atsiuntė virtualią nerimo persunktų žinučių.

„Atvažiavau, – pagaliau atrašo ji. – Paskubėk.“ Reikėtų jam atskambinti, bet ji bijo. Tą savaitės dalį, kai Harieta būna su ja, Gastas kas vakarą skambina paklausti, ar dukra išmoko kokių naujų žodžių, ar įgijo motorinių įgūdžių. Fridą žudo tas nusivylęs jo balsas, išgirdus neigiamą atsakymą. Bet Harieta keičiasi savaip: vis stipriau sugniaužia kumštuką, pastebi naujų detalių knygoje, ilgiau žvelgia Fridai į akis, kai ši bučiuoja ją prieš miegą.

Pasirėmusi dilbiais į metalinį stalą Frida padeda galvą ir vos akimirka migteli. Pakėlus akis palubėje išvysta kamerą. Vėl susimąsto apie dukterį. Būtinai nupirks Harietai dėžutę braškinių ledų, jos mėgstamiausių. Grįžusi namo leis kiek panorėjus žaisti vonioje. Prieš miegą paskaitys dar vieną knygutę. „Aš kiškutis. Pliušinukas“.

Policininkai įeina nesibeldę. Jai skambinęs pareigūnas Bruneris yra drūtas dvidešimties su trupučiu baltaodis spuogų nubertais lūpų kampučiais. Pareigūnas Harisas – plačiapetis vidutinio amžiaus juodaodis nepriekaištingai sutvarkytais ūsais.

Ji atsistoja ir paspaudžia abiem ranką. Jie paprašo jos vairuotojo pažymėjimo, įsitikina, kad ji – tikrai Frida Liu.

– Kur mano mažylė?

– Prisėskit, – ragina pareigūnas Bruneris, užmetęs žvilgsnį Fridai į krūtinę. Atverčia tuščią užrašinės lapą. – Ponia, kelintą valandą išėjote iš namų?

– Apie vidudienį. Gal pusę pirmos? Išlėkiau kavos. Tada dar užsukau į darbą. Nereikėjo to daryti. Žinau. Pasielgiau velniškai kvailai. Jaučiausi išsekusi. Aš atsiprašau. Nenorėjau... Ar galite pasakyti, kur ji, prašau?

– Nevaidinkit čia kvailėlės, ponია Liu, – pareiškia pareigūnas Harisas.

– Nevaidinu. Galiu viską paaiškinti.

– Palikote savo kūdikį namie. Vieną. Kaimynai išgirdo ją verkiant.

Staiga pajutusi troškimą paliesti ką nors šalto ir tvirto, Frida išpleikia delnus ant stalo.

– Aš suklydau.

Pareigūnai atvyko apie antrą, vidun pateko pro dengtą perėją tarp namo ir garažo. Stiklinės stumdomosios durys, vedančios iš virtuvės į kiemą, buvo atviros, vaiką saugojo viso labo skystos tinklinės durys.

– Jūsų vaikas... Harieta, tiesa? Harieta viena išbuvo dvi valandas. Teisingai, ponias Liu? Frida pasikiša po savimi rankas. Išsigavusi iš savo kūno dabar sklendžia kažkur palubėje. Policininkų teigimu, Harietai šiuo metu vaikų krizių centre atliekama apžiūra.

– Kas nors atveš ją...

– Ką reiškia, apžiūra? Klausykit, jūs ne taip viską supratot. Aš nebūčiau...

– Ponia, palaukit, – įsiterpia pareigūnas Bruneris. – Regis, esat protinga moteris. Truputį grįžkim. Kodėl iš viso palikot savo vaiką vieną?

– Nuvažiavau kavos ir į darbą. Man reikėjo vieno aplanko. Atspausdinto. Matyt, praradau laiko nuovoką. Jūsų skambutį pamačiau jau grįždama namo. Atsiprašau. Dienų dienas neįstengiu sumerkti akių. Bet dabar turiu važiuoti jos pasiimti. Jau galiu?

Pareigūnas Harisas purto galvą.

– Mes dar nebaigėme. Kur šiandien turėjote būti? Kas rūpinosi kūdikiu?

– Aš. Kaip ir sakiau, nuvažiavau į darbą. Vortone.

Ji pasakoja dirbanti prie fakulteto tyrimų, pagal mokslinius darbus rašanti trumpus apžvalginius straipsnelius apie tai, ko vertėtų pasisemti verslininkų bendruomenei. Tarsi kurtų baigiamuosius darbus tema, apie kurią niečnieko neišmano. Nuo pirmadienio iki trečiadienio, kai globoja dukrą, Frida dirba iš namų. Tai pirmas rimtas jos darbas nuo Harietos gimimo. Dirba dar tik šešis mėnesius. Filadelfijoje gerą darbą – bet kokį darbą – rasti beprotiškai sunku.

Frida pasakoja apie reiklų savo vadovą, apie griežtus terminus. Profesoriui, su kuriuo dabar dirba, aštuoniasdešimt vieni. Jis niekada nesiunčia jai savo užrašų elektroniniu paštu. Aną penktadienį ji pamiršo parsivežti tuos užrašus namo, o be jų straipsnio užbaigti niekaip nebūtų įstengusi.

– Ketinau prigriebti tą aplanką ir tiesiu taikymu grįžti namo. Bet pernelyg įsijaučiau atrašinėdama elektroninius laiškus. Reikėjo...

– Ar šitokia pasirodėte darbe? – Pareigūnas Harisas kinkteli į nedažytą Fridos veidą, medvilninius dantų pasta ir žemės riešutų kremu nutaškytus marškinius. Ilgus juodus plaukus, surištus į netvarkingą kuodą. Šortus. Spuogą ant smakro.

Ji nugurkia seilę.

– Mano vadovas žino, kad turiu kūdikį.

Jie brūkšteli kažką užrašinėse. Dar pasidomės ir patys, bet jeigu jos praeityje buvę kokių nusižengimų, apie juos derėtų pasisakyti dabar pat.

– Tai aišku, kad nieko nebuvo. – Jai spaudžia krūtinę. Skruostais pasrūva ašaros. – Aš suklydau. Prašau. Privalot manimi patikėti. Ar aš suimta?

Pareigūnai atsako, kad ne. Bet jie paskambinę vaiko teisių apsaugai. Socialinė darbuotoja jau pakeliui.

*

Likusi viena mėtų žalumo kambaryje Frida kramto nagus. Prisimena, kaip traukė Harietą iš lovelės ir keitė sauskelnes. Kaip ryte sugirdė jai buteliuką pieno, davė jogurto bei bananą ir

paskaitė knygutę apie meškiukus, tą, apie pižamų vakarėlį.

Jos atsikėlė ketvirtą ryto. Fridos straipsnis turėjo būti baigtas dar aną savaitę. Ji visą rytą zujo nuo Harietos žaidimų kampo prie svetainės sofas, kur ant stalelio buvo pasiskleidusi užrašus. Jau šimtą kartų perrašinėjo tą pačią pastraipą, bandė kuo paprastesniais žodžiais išdėstyti Bajeso teoremą. Harieta vis klykė. Baudėsi užsiropšti Fridai ant kelių. Prašėsi ant rankų. Stvarstė Fridos popierius, svaidė juos ant grindų. Nepaliaudama maigė klaviatūrą.

Reikėjo įjungti jai kokį filmuką. Frida prisimena nerimavusi, kad jei nebaigs straipsnio, jei nespės, vadovas nebeleis jai dirbti iš namų ir Harietai teks keliauti į lopšėlį – šito Frida vylėsi išvengti. Prisimena įtupdžiusį Harietą į šokliuką – daiktą, kurį jau senų seniausiais, vos dukrai išmokus vaikščioti, reikėjo išmesti. Įtupdžiusi davė jai vandens ir sūrių sausainių. Patikrino sauskelnes. Pakštelėjo į kažkuo riebiu dvelkiantį pakaušį. Spustelėjo putnias Harietos rankeles.

Harieta šokliuke bus saugi, tikino save Frida. Juk niekur nenuklys. Kas blogo gali nutikti per valandą?

Akinamoje apklausų kambario šviesoje Frida krimsčioja odeles aplink nagus, jas plėšo. Kontaktiniai lėšiai veda iš proto. Išsitraukusi iš rankinės pudrinę veidrodėlyje nužvelgia nupilkusius paakius. Kadaisė ją laikė žavia. Ji smulki ir liekna, apvaliu porcelianinės lėlės veidu, su kirpčiukais – paklausti žmonės duodavo jai vos dvidešimt su trupučiu. Bet sulaukus trisdešimt devynerių tarp antakių ir aplink lūpas susimetė gilios įrantos, o po gimdymo veidą išvagojusios raukšlės dar pagilėjo Harietai sulaukus trijų mėnesių, kai Gastas paliko Fridą dėl Suzanos.

Šįryt ji nepalindo po dušu, nenusiprausė veido. Nuogaštavo, kad kaimynai skūsis dėl verksmo. Reikėjo uždaryti užpakalines duris. Reikėjo tučtuojau grįžti namo. Reikėjo iš viso niekur nevažiuoti. Reikėjo prisiminti tą segtuvą dar penktadienį. Arba nuvažiuoti jo pasiimti sekmadienį. Reikėjo suspėti parašyti straipsnį laiku.

Reikėjo pasakyti pareigūnams, kad ji negali sau leisti netekti darbo. Kad Gastas nusamdė tarpininką vaiko išlaikymo išmokoms nustatyti. Mat nenorėjo švaistyti pinigų teismams. Atsižvelgęs į dvasiškai praturtinančias, bet prastai mokamas Gasto pareigas bei studijų paskolą, potencialų Fridos atlyginimą ir sutarimą Harietos globą dalytis po lygiai, tarpininkas pasiūlė Gastui mokėti jai po penkis šimtus dolerių per mėnesį – gerokai per mažai, kad užtektų joms su Harieta išlaikyti, ypač po to, kai Frida atsisakė darbo Niujorke. O daugiau prašyti ji neprisivertė. Alimentų nereikalavo. Galėtų kreiptis į tėvus, šie mielai pagelbėtų, bet nesikreips, antraip savęs nepakęstų. Per skyrybas su Gastu ir taip sėdėjo jiems ant sprando.

Jau po keturių penkiolika. Koridoriuje pasigirdus balsams Frida atidaro duris ir išvysta su pareigūnais besikalbančius Gastą bei Suzaną. Ši priėjusi ją apkabina, suspaudžia glėbyje, ir apgaubta vešlių kaštoninių Suzanos plaukų bei santalo kvėpalų debesies Frida sustabarėja.

Suzana glosto Fridai nugarą, tarsi jiedvi būtų draugės. Ta mergina susiruošė nugalabyti ją gerumu. Paskelbė sekinamąjį karą. Jai viso labo dvidešimt aštuoneri, ji – buvusi šokėja. Iki Suzanai atsirandant jos gyvenime Frida nebūtų galėjusi nė įsivaizduoti, kad skirtumas tarp dvidešimt aštuonerių ir trisdešimt devynerių gali būti toks akinamas ir lemtingas. Merginos

veido bruožai smulkūs ir elfiški, dėl didelių mėlynų akių ji atrodo trapi, tarsi nužengusi iš pasakų knygos. Net ir tomis dienomis, kai tik rūpinasi vaiku, ji apveda akis juodais skystais dažais, rengiasi kaip paauglė ir spinduliuoja tokį pasitikėjimą savimi, kokio Frida kaip gyva nepažino.

Gastas spaudžia ranką vyrams. Frida stebeilijasi į grindis, laukia. Senasis Gastas šauktų. Kaip tomis naktimis, kai ji verkdamą gūždavosi vonios kambaryje, užuot glaudusi glėbyje kūdikį. Bet šis Gastas kitoks, šis Gastas nepaisydamas jos nusižengimo švelniai ją apkabina, ši Gastą Suzanos meilė ir gyvenimo būdas be toksinų sutaikė su pasauliu.

– Gastai, aš labai atsiprašau.

Paprašęs Suzanos luktelėti lauke jis paima Fridai už rankos ir nusiveda atgal į mėtų žalumo kambarį, čia prisėda šalia ir suima abi rankas. Juodu jau daugybę mėnesių nebuvo likę vieni du. Ji susigėsta, nes net ir dabar nesusivaldžiusi panūsta jį pabučiuoti. Jis gražesnis, nei ji nusipelnė, toks aukštas, lieknas ir stamantrus. Jam keturiasdešimt dveji, kampuotas veidas nuo saulės išvogotas raukšlių, šviesios, žylančios plaukų bangos ataugusios, kaip patinka Suzanai. Dabar jis išties panašus į tą banglentininką, koks buvo jaunystėje.

Gastas stipriau suspaudžia jai rankas, suskausta.

– Akivaizdu, kad tai, kas šiandien nutiko...

– Aš nemiegojau. Galva neveikė. Žinau, kad tai ne pasiteisinimas. Maniau, kad per valandą jai nieko nenutiks. Ketinau tik greitosiomis sulakstyti.

– Ką sau galvojai? Taip negalima. Juk augini ją ne viena. Galėjai paskambinti man. Ar bet kuriam iš mūsų. Suzana tikrai būtų padėjusi. – Gastas sugniaužia jai riešus. – Šįvakar ji važiuos pas mus. Pažiūrėk į mane. Ar girdi, Frida? Tai rimta. Policininkai sakė, kad gali netekti globos teisių.

– Ne. – Ji ištraukia rankas. Kambarys sukasi.

– Laikinai, – paaiškina jis. – Mieloji, tu nekvėpuoji. – Jis kresteli jos pečius, liepia įkvėpti, bet ji neįstengia. Jei įkvėps, dar apsivems.

Už durų girdėti verksmas.

– Galiu?

Gastas linkteli.

Suzana laiko glėbyje Harietą. Vaišina ją obuolių skiltelėmis. Fridą žudo tas Harietos laisvumas su Suzana, niekur nedingęs net ir dabar, po ligos, baimės ir svetimų žmonių kaupinos dienos. Ryte Frida apvilko Harietą violetiniais marškinėliais su dinosauro, užmovė dryžuotas tampres ir apavė mokasiniais, bet dabar ji aprengta nutįsusių rausvu megztiniu ir gerokai per dideliais džinsais, mūvi kojines, bet batų nematyt.

– Prašau, – kužda Frida, imdama Harietą iš Suzanos.

Mergaitė apsiveja Fridai kaklą. Jos vėl kartu ir Frida pagaliau atsipalaiduoja.

– Ar tu alkana? Tave maitino?

Harieta šniurkščioja. Akelės raudonos ir paburkusios. Skolinti drabužiai rūgščiai trenkia. Frida įsivaizduoja, kaip valstybės tarnautojai nuvelka Harietos drabužius, atsega sauskelnes,

apžiūri kūną. O jeigu kas nors nederamai ją lietė? Ar ji pajėgs kada savo kūdikiui už tai atsilyginti? Kiek tai truks – mėnesius, metus ar visą gyvenimą?

– Mamyte. – Harietos balsas užkimęs.

Frida priglunda prie jos smilkiniu.

– Mamytė labai atsiprašo. Teks kurį laiką pagyventi su tėveliu ir Siu Siu, gerai? Mažiuk, aš labai atsiprašau. Visiškai susimoviau. – Ji pabučiuoja Harietai auselę. – Ar dar skauda?

Harieta linkteli.

– Tėvelis duos vaistų. Prižadi būti gerutė? – Frida žiojasi pridurti, kad jos netrukus pasimatys, bet prikanda liežuvį. Pirštu užkabina Harietos mažiausią pirštelį. – Iki pat galaktikų, – sukužda.

Tai mėgstamiausias jūdviųjų žaidimas, pažadas, kartojamas kasnakt prieš miegą. „Pažadu tau mėnulį ir žvaigždes. Myliu tave iki pat galaktikų.“ Frida šnibžda šiuos žodžius migdydama Harieta, šią mažą mergaitę tokiu pat kaip jos apvaliu lyg mėnulis veidu, tokiais pat atvirais vokais, tokiomis pat rimtomis lūpomis.

Prisiglaudusi jai prie peties Harieta jau minga.

Gastas trukteli Fridą už rankos.

– Mums reikia parvežti ją namo vakarienei.

– Dar ne. – Ji glaudžia mažylę, sūpuoja, bučiuoja sūrų skruostelį. Reikia perrengti šituos grasius drabužius. Reikia ją išmaudyti. – Beprotiškai tavęs pasiilgsiu. Myliu, mažiuk. Myliu, myliu, myliu.

Harieta pasimuisto, bet neatsiliepia. Frida dar kartą į ją pažvelgia, tada užsimerkia ir leidžia Gastui paimti mažylę.

*

Socialinė darbuotoja įstrigusi piko meto spūstyje. Frida laukia jos kambaryje, dažytame mėtų žalumo spalva. Praslenka pusvalandis. Ji paskambina Gastui.

– Pamiršau tau pasakyti. Žinau, kad stengiatės riboti pieno produktus, bet prašau, leiskit jai šįvakar suvalgyti desertą. Ketinau pavaišinti ją ledais.

Gastas atsako, kad jie jau pavalgę. Harieta taip nusistekenuši, kad vos šį tą užkandusi. Dabar Suzana jau ją maudanti. Frida dar sykį atsiprašo – puikiai supranta, kad nuo šiol atsiprašinėti teks metų metus, kad išsikasė sau duobę, iš kurios gal jau niekada nebeišsikapstys.

– Kalbėdama su jais išlik rami, – moko Gastas. – Neširsk. Esu tikras, kad visa tai tuoj baigsis.

Ji susituri neištarusi „myliu tave“. Susivaldo nepadėkojusi. Palinki labos nakties ir pasileidžia žingsniais matuoti kambarį. Reikėjo paklausti pareigūnų, kurie kaimynai jiems paskambino. Gal ta pagyvenusi porelė, savo tinklines duris apklijavusi išblukusiais atvirukais su popiežiaus Jono Pauliaus II atvaizdu. O gal moteris, gyvenanti už užpakalinės tvoros, ta, kurios katės tuština Fridos kieme. Arba pora už miegamojo sienos, savo gosliomis aimanomomis verčianti ją jaustis dar vienišesnę, nei yra.

Nė vieno jų vardo Frida nežino. Bandė sveikintis, bet jie nepaiso jos arba sprunka į kitą gatvės pusę. Ji jau metus nuomojasi blokuotą trijų miegamųjų namą netoli Pasjanko aikštės. Visame kvartale yra vienintelė ne baltoji, vienintelė, gyvenanti ten trumpiau nei ištisus dešimtmečius, vienintelė nuomininkė, vienintelė japė, vienintelė su kūdikiu. Nieko erdvesnio taip skubiai rasti nepajėgė. Teko prašyti tėvų pasirašyti nuomos sutartį kartu, mat anuomet Frida Pensilvanijos universitete dar nedirbo. Vakarų Filadelfija – arti darbo, bet per brangu. Fištaunas, Bela Vista, Kvin Vilidžas ir Magistrantų Ligoninė – per brangu. Jie atsikraustė čia iš Bruklino, kai kraštovaizdžio architektą Gastą į Filadelfiją pakvietė prestižinė stogų apželdinimo įmonė. Jos projektų esmė – tvarumas: pelkių atkūrimas, lietaus vandens nutekėjimo sistemos. Gastas tvirtino, kad Filadelfijoje jie galėsia pasitaupyti ir nusipirkti namą. Be to, kada panorėję lankysis Niujorke. O ir vaikus auginti Filadelfijoje bus geriau. Ir štai dabar Frida įstrigusi mažiausiame mieste, kuriame kada teko gyventi, tiesiog žaisliniame mieste, kur neturi jokio palaikymo ir tikrų draugų, tik vos kelis pažįstamus. Ir dėl bendros dukters globos turės smaksoti čia, kol Harietai sukaks aštuoniolika.

Vienas iš šviestuvų virš galvos zvimbia. Frida nori pailsinti akis, bet negali nusikratyti jausmo, kad yra stebima. Suzana išplepės viską draugams. Gastas papasakos tėvams. Jai teks iškloti viską savo tėvams. Odelės aplink kairį nykštį beveik visai nudraskytos. Į sąmonę smelkiasi suvokimas apie klaidingai skaudančią galvą ir džiūstančią gerklę, knieti kuo greičiau dingti iš šito kambario.

Atidariusi duris ji pasiprašo nueiti į tualetą ir nusipirkti ko užkąsti. Radusi užkandžių aparatą išsirenka žemės riešutų kremu sausainių ir šokoladuką. Nuo pusryčių nieko nevalgė. Gėrė tik kavos. Rankos visą dieną tirta.

Grįžus jos jau laukia socialinė darbuotoja. Frida netyčia išmeta pusiau suvalgytą batonėlį, susigėdusi jį pakelia ir lenkdamasi atidžiai nužiūri įtemptas socialinės darbuotojos blauzdas, įspraustas į juodus kaprius, jos sportbačius. Moteris jauna ir pribloškiamai graži, dar neturinti nė trisdešimties ir, regis, atvažiavusi tiesiai iš sporto klubo. Ant juodų berankovių marškinėlių užmestas užsegamas sportinis megztinis. Žemai, tiesiai virš iškirptės, kabo auksinis kryželis. Drabužiai glaudžiai aptempia raumeningas rankas. Šviesiai dažyti plaukai surišti į uodegą, dėl to plačiai veide įsodintos akys atrodo tarsi roplio. Jos oda daili, bet užtepta velniškai storu pudros sluoksniu, veido bruožai paryškinti kontūruojančiomis ir šviesą atspindinčiomis priemonėmis. Jai nusišypsojus Fridą apakina holivudiškai balti dantys.

Jos spusteli viena kitai ranką. Socialinė darbuotoja, panelė Tores, pastebi Fridai ant lūpos prikibusį šokolado gabalėlį. Dar Fridai nespėjus jo nusibraukti puola fotografuoti. Išvydusi apiplėšytas Fridos odeles paprašo ištiesti plaštakas.

– Kam?

– Ar turite bėdą, ponita Liu?

– Ne. Tiek to.

Ji iš arti fotografuoja Fridos rankas ir veidą. Nužvelgia dėmę ant marškinėlių. Galop išsitraukia planšetę ir ima rašyti.

- Prisėskite.

- Mano buvęs vyras minėjo, kad galite laikinai atimti iš manęs globos teises. Ar tai tiesa?

- Taip, vaikas liks pas tėvą.

- Bet tai daugiau nepasikartos. Gastas žino.

- Ponia Liu, vaiką skubos tvarka paėmėme dėl jam grėsusio pavojaus. Palikote savo dukterį be priežiūros.

Frida išrausta. Jai ir šiaip nuolat atrodo, kad vis susimauna, bet šįsyk tam yra ir įrodymų.

- Jokių fizinio smurto ženklų neradome, bet jūsų dukra buvo dehidratavusi. Ir alkana. Remiantis ataskaita, jos sauskelnės buvo kiaurai permirkusios. Jūsų mažylė labai ilgai verkė. Buvo išsigandusi. - Socialinė darbuotoja perverčia užrašus ir kilsteli antakį. - Be to, man buvo pasakyta, kad jūsų namuose netvarka.

- Iš tiesų aš visai ne tokia. Savaitgalį ruošiausi susitvarkyti. Niekada gyvenime jos neskriausčiau.

Socialinė darbuotoja šaltai nusišypso.

- Bet nuskriaudėte. Sakykit, kodėl nepasiėmėt jos su savimi? Kokia motina nepagalvotų: „Jeigu noriu ar turiu išvažiuoti iš namų, kūdikis keliauja su manimi“?

Ji laukia atsakymo. Frida prisimena ryte vis augusią frustraciją ir nerimą, tą savanaudišką troškimą gauti bent minutę ramybės. Dažniausiai tokiais atvejais ji sugeba save numaldyti. Kaip klaiku, kad jai užvedė bylą, lyg ji būtų Harietą mušusi ar laikiusi nepritekliuje, lyg būtų viena tų motinų, karštą vasaros dieną paliekančių savo naujagimius automobilyje.

- Aš suklydau.

- Taip, jau minėjote. Bet jaučiu, kad ne viską pasakote. Kodėl taip staiga užsidegėte keliauti į darbą?

- Išvažiavau kavos. Tada į universitetą. Buvau pamiršusi prigriebti tokį segtuvą su užrašais. Elektroninės jų versijos nėra. Rengiu straipsnį su vienu iš vyriausių verslo mokyklos profesorių. Jis kartą jau skundė mane dekanui. Kai suklydau jį cituodama. Bandė susukti viską taip, kad mane atleistų. Taigi, o atvykusi į darbą prisėdau atsakyti į elektroninius laiškus. Reikėjo atidžiau sekti laiką. Žinau, kad nederėjo palikti jos namie. Žinau. Aš susimoviau.

Frida truktelėjusi išleidžia plaukus.

- Mano dukra nemiega. Turėtų dukart per dieną pasnausti, bet nesnaudžia išvis. Aš pati miegu ant grindų. Nes ji akis sumerkia tik laikoma už rankos. O jeigu bent susirengiu eiti iš kambario, akimirksniu nubunda ir klykia iš pykčio. Kelios pastarosios dienos skendi rūke. Man visko per daug. Negi jums nepasitaiko tokių dienų? Iš nuovargio man duria krūtinę.

- Visi tėvai pavargę.

- Ketinau akimirksniu grįžti.

- Bet negrįžote. Sėdote į automobilį ir išvažiavote. Tai vaiko palikimas be priežiūros, ponია Liu. Jeigu norit kada užsigeidusi važiuoti iš namų, įsigykite šunį, o ne vaiką.

Frida markstydamasi veja šalin ašaras. Trokšta išrėžti, kad nėra tokia kaip tos niekam tikusios motinos, rodomos per žinias. Ji juk nepadegė savo namų. Nepaliko Harietos metro

stotyje. Prisegusi kėdutėje neįvairavo tiesiai į ežerą.

– Žinau, kad ne juokais susimoviau, bet aš juk netyčia. Suprantu, kad pasielgiau beprotiškai.

– Ponia Liu, ar turite kokių nors psichikos sutrikimų?

– Kartais vis pasireiškia depresija. Ne, ne tai turėjau omeny. Aš ne...

– Ar derėtų laikyti tai psichozės epizodu? O gal manijos? Galbūt buvote veikiamą kokių nors medžiagų?

– Ne. Tikrai ne. Ir aš ne beprotė. Tikrai neketinu dėtis tobula mama, bet visi tėvai klysta. Neabejoju, kad esate mačiusi daug blogesnių dalykų.

– Bet apie kitus tėvus dabar nekalbame. Kalbame apie jus.

Frida stengiasi ramdyti balsą.

– Turiu ją pamatyti. Kiek visa tai truks? Ji niekada nebuvo be manęs ilgiau kaip keturias dienas.

– Niekas šitaip greitai neišsprendžiama.

Socialinė darbuotoja aiškina procesą, lyg bertų pirkinių sąrašą. Fridai bus atliktas psichologinis vertinimas, Harietai taip pat. Harietai bus suteikta psichologinė pagalba. Fridai per ateinančias šešiasdešimt dienų bus paskirti trys stebimi susitikimai su vaiku. Valstybė susirinks reikiamus duomenis. Vaiko teisių apsauga kaip tik paruošė naują programą.

– Aš surašysiu savo rekomendacijas, – kalba ji. – Ir teisėjas nuspręs, koks globos planas bus tinkamiausias vaikui.

Frida žiojasi kalbėti, bet socialinė darbuotoja ją nutildo.

– Ponia Liu, džiaukitės, kad vaiko tėvas nėra atsiribojęs nuo jo auginimo. Jeigu jūsų dukra neturėtų artimų giminių, tektų skubiai atiduoti ją į globos namus.

*

Šiąnakt Frida ir vėl nesudeda bluosto. Reikės pasakyti šeimos teismo teisėjui, kad Harieta neskriaudžiama ir neapleista, kad jos motinai tiesiog pasitaikė viena velniškai bloga diena. Reikės paklausti teisėjo, ar šiam kada pasitaiko velniškai blogų dienų. Tą vieną velniškai blogą dieną Frida troško žūtbūt ištrūkti iš savo minčių namų, bet buvo įstrigusi kūno namuose, įkalintuose namų namuose, kur į šokliuką įtupdyta Harieta triauškė sūrius sausainėlius. Gastas kadaise šitaip aiškino visą pasaulį: minčių namai gyvena kūno namuose, esančiuose namų namuose, o šie savo ruožtu yra dar didesniuose miesto namuose, valstijos namuose, Amerikos, visuomenės ir visatos namuose. Jo teigimu, tie namai sutelpa vienas į kitą kaip toji matrioška, kurią jie buvo nupirkę Harietai.

Bet yra dar kai kas, ko ji negali paaiškinti, ko nepajėgia pripažinti, net nėra tikra, kad teisingai tai prisimena: kaip, uždarius duris, įsėdus į automobilį ir palikus savo mintis, kūną, namus ir vaiką, ją staiga užliejo nelauktas malonumas.

Ji išskubėjo laukan Harietai nematant. Dabar svarsto, ar tai nėra tas pats, kaip nušauti žmogų į nugarą – pats nesąžiningiausias iš visų jos poelgių. Kavinėje kvartalo gale nusipirkusi šaltos latės ji grįžo į automobilį. Prisiekė, kad negaišuodama važiuos namo. Bet tos dešimt

minučių išsitempė į trisdešimt, šios – į valandą, valanda – į dvi, o dvi galų gale išsitęsė į pustrėčios. Į priekį ją ginė vairavimo malonumas. Jis nepanėšėjo į sekso, meilės ar saulėlydžių teikiamą pasitenkinimą – ne, šį jai dovanojo į užmarštį nyrantis jos pačios kūnas, jos gyvenimas.

Išmušus pirmą nakties Frida išlipa iš lovos. Nesitvarkė jau tris savaites – negali patikėti, kad policija išvydo jos namus būtent tokius. Susigėdusi, kad nepasirūpino tuo anksčiau, ji surenka Harietos žaislus, išneša šiukšles, išsiurbia kilimus, paleidžia skalbyklę ir išplauna sudirbtą šokliuką.

Sukasi iki penktos ryto, kvaišta nuo dezinfekcinių valiklių ir baliklių garų. Praustuvės iššveistos. Vonia blizga. Parketas švarus. Policija nepamatys švarių stalviršių. Neišvys švara tviskančio klozeto nei tvarkingai sulankstytų ir sudėtų Harietos drabužėlių, nepastebės, kad ji išmetė pustuščius išsineštinio maisto indelius, kad ant paviršių nebeliko nė dulkelės. Bet dabar reikia žūtbūt nesustoti, tada neteks užmigti be Harietos, neteks sulaikius kvapą laukti jos virksmų.

Frida ilsisi ant švarių grindų, prakaitu permirkusius plaukus ir naktinius vėsina pro užpakalines duris įsisukęs vėjas. Dažniausiai, kai globodama Harietą neįstengia užmigti, Frida paima mažylę iš lovelės ir laiko glėbyje, o ši miega jai ant peties. Jos mažutėlė. Kaip jai ilgu dukters svorio ir šilumos.

*

Dešimtą ryto nubudusi bėgančia nosimi ir perštinčia gerkle Frida nekantrauja pranešti Harietai, kad mamytė pagaliau numigo, mamytė šiandien nusives ją į žaidimų aikštelę. Ir tik po akimirkos, krūtinėje lėtai pražystant siaubui, suvokia, kad Harietos namuose nėra.

Frida atsisėda, pramankština maudžiančius pečius, prisimena socialinę darbuotoją ir mėtų žalumo kambarį, prisimena, kaip su ja elgėsi tarytum su nusikaltėle. Įsivaizduoja, kaip įžengė į siaurą, tamsų namą pareigūnai randa tarp griozdų persigandusią Harietą. Gal pamatė ir pustuštį šaldytuvą bei spinteles. Gal pastebėjo trupinius ant stalviršio, popierinių rankšluosčių gniužulus, arbatos maišelius plautuvėje.

Skirdamiesi Frida ir Gastas abu pasiliko baldus, kuriuos nusipirko prieš santuoką. Diduma geresnių baldų buvo jo. Taip pat beveik visos dekoracijos ir meno kūriniai. Jis išsikraustė kaip tik įpusėjęs senojo buto remontą. Dabartiniai jos namai savininko išdažyti pastelinėmis spalvomis: svetainė gelsva, virtuvė oranžinė, viršutiniai kambariai levandų spalvos ir žydri. Fridos baldai ir dekoracijos su sienų spalva pjaunasi: juodi nuotraukų rėmeliai, slyvinės ir tamsiai mėlynos spalvų persiškas kilimas, žema žaliųjų alyvuogių atspalvio kėdė.

Visus turėtus augalus ji numarino. Svetainės ir virtuvės sienos plikos. Antro aukšto koridoriuje kabo kelios tėvų ir senelių nuotraukos, skirtos priminti Harietai apie jos kilmę, bet mandarinų kalbos Frida nemoka tiek, kad sugebėtų dukterį deramai josi išmokyti. Harietos kambaryje, be ryškiaspalvių medžiaginių vėliavėlių, dar kabo ir aštuonerių metų senumo Gasto nuotrauka. Frida siekė, kad Harieta ir čia matytų savo tėvą, tegul tik nuotraukoje, nors puikiai

žino, kad Gastas tuo pačiu jai neatsako. Tai – viena iš bendros globos kliaudų. Juk mamą vaikas turėtų matyti kasdien.

Ji dirsteli į telefoną. Praleido vadovo skambutį, jis teiraujasi, kodėl ji neatsakiusi į jo laiškus. Atskambinusi Frida atsiprašo, teisinasi apsinuodijusi maistu. Prašo dar sykį pratęsti terminą.

Tada nusimaudo ir paskambina savo skyrybų advokatei Renei.

– Ar gali kaip nors šiandien mane priimti? Prašau. Tai skubu.

*

Fridos gatvelė šią popietę tuščia, nors saulėtomis dienomis pagyvenę kaimynai mėgsta sėdinti lauko krėsluose, išrikiuotuose ant siaurutėlės šaligatvio atkarpos. Kaip gaila, kad jie dabar jos nemato. Ji mūvi elegantiškas kelnes, vilki šilkinę palaidinę, avi aukštakulnius. Pasidažė, paburkusias akis paslėpė už akinių storais vėžlenos rėmeliais. Policijos pareigūnams ir socialinei darbuotojai derėjo pamatyti ją būtent tokią: kompetentingą, elegantišką ir patikimą.

Renės kabinetas įsikūręs už dviejų kvartalų nuo Ritenhauzo aikštės, penktame Kaštonų gatvėje stūksančio pastato aukšte. Pernai tas kabinetas kurį laiką buvo tapęs antraisiais Fridos namais. Renė – vyresniąja seserimi.

– Frida, užėik. Kas nutiko? Atrodai išbalusi.

Frida padėkoja Renei, kad taip skubiai ją priėmė. Apsidairo, prisimena tą kartą, kai Harieta apseilėjo odinę sofą ir nuknebinėjo nuo kilimo visus pūkus. Renė – stambi beveik penkiasdešimtmetė brunetė, mėgstanti megztinius plačiu nukarusiu kaklu ir ryškius papuošalus su turkiu. Dar viena atvykėlė iš Niujorko. Jos susibendravo, nes abi jautėsi pašalietės mieste, kur visi, regis, pažįstami nuo darželio.

Fridos pasakojimą apie tai, kas nutiko, Renė išklauso stovėdama, jam pasibaigus sukryžiuoja rankas ir atsiremia į stalą. Įsiunta labiau nei Gastas su Suzana, atrodo labiau priblokšta ir nusivylusi. Frida jaučiasi, lyg kalbėtusi su tėvais.

– Kodėl nepaskambinai man vakar vakare?

– Nesumojau, į kokią bėdą būsiu pakliuvusi. Susišikau. Pati žinau. Bet tai buvo klaida.

– Negalima taip šnekėti, – aiškina Renė. – Tiems žmonėms nuspjaut į tavo ketinimus. Vaikų teisių apsauga darosi vis agresyvesnė. – Pernai jiems panosėje mirė du vaikai. Gubernatorius širdo, kad daugiau tokių klaidų būti nebegali. Pridygo naujų taisyklių. Per praėjusius vietinius rinkimus vyko ir referendumas.

– Ką čia šneki? Aš juk nesmurtavau. Nesu tokia kaip tie žmonės. Harieta – kūdikis. Ji nieko neprisimins.

– Frida, palikti kūdikį vieną namuose – ne koks nereikšmingas mažmožis. Juk supranti, taip? Žinau, kad streso apimtos motinos kartais neapsikentusios išsina, bet tave pričiupo.

Frida nudelbia žvilgsnį į delnus. Naiviai vylėsi, kad Renė ją paguos ir padrąsins, kaip per skyrybas.

- Sakykim, nepagalvojai, - prataria Renė. - Klaida to vadinti nebegali. Privalai prisiimti atsakomybę.

Renės manymu, globai atgauti gali prireikti keleto savaičių. Blogiausiu atveju - kelių mėnesių. Ji girdėjusi, kad vaikų teisės dabar sukasi vis greičiau. Kažką pasakoja apie skaidrumui ir atskaitingumui skiriamą dėmesį, apie informacijos rinkimą, apie tėvams suteikiamą galimybę pasitaisyti. Įstaigos siekiančios suderinti procesą valstybiniu lygiu, kad atskirose valstijose nebeliktų skirtybių. Tos skirtybės nuolat keldavo problemų. Tačiau, kad ir kaip ten būtų, daug kas priklauso ir nuo teisėjo.

- Kodėl aš nieko apie tai negirdėjau? - sutrinka Frida.

- Tikriausiai neatkreipei dėmesio, nes tau tai nebuvo aktualu. O kodėl turėtum kreipti? Juk ramiai sau gyvenai savo gyvenimą.

Fridai derėtų susitelkti į ilgalaikius tikslus: galų gale susigrąžinti Harietą ir pasiekti, kad byla būtų baigta. Bet net ir atgavus globą greičiausiai gerus metus teks tverti bandomąjį laikotarpį, ją ir toliau stebės. Teisėjas gali pareikalauti Fridos įvykdyti visą programą: namų inspekcija, motinystės pamokos, terapija. Skambučiai ir stebimi susitikimai su vaiku tikrai geriau nei nieko. O kai kurie tėvai juk negauna nieko. Deja, net jeigu ji žingsnis po žingsnio viską įvykdys, jokių garantijų būti negali. Jei, Dieve apsaugok, blogiausiu atveju valstybė pripažins ją netinkama ir nuspręs neleisti jai toliau auginti dukters, iš jos gali būti atimtos motinystės teisės.

- Bet mums juk taip nenutiks. Taip? Kodėl iš viso man tai pasakoji?

- Nes nuo šiol privalai būti ypač atsargi. Nesistengiu tavęs įbauginti, Frida, bet kalbam apie šeimos teisės sistemą. Turi suprasti, su kokiais žmonėmis turi reikalą. Rimtai, kad tavo nė kojos nematyčiau jokiuose tėvų teisių forumuose. Dabar ne laikas gintis. Antraip išsikraustysi iš proto. Be to, apie bet kokį privatumą gali tik pasvajoti. Nieku gyvu to nepamiršk. Esi stebima. O naujosios programos detalės kol kas viešai neskelbiamos.

Renė prisėda greta Fridos.

- Pažadu, mes ją susigrąžinsim. - Ji paliečia Fridos ranką. - Klausyk, aš labai atsiprašau, bet manęs laukia kitas klientas. Paskambinsiu tau vėliau, gerai? Kartu viską išsiaiškinsim.

Frida susiruošia stotis, bet neįstengia nė krustelėti. Nusiima akinius. Nelaukta paplūsta ašaromis.

*

Darbo diena baigiantis Ritenhauzo aikštė prisipildo bėgikų, riedlentininkų, medicinos studentų ir vietinių benamių. Tai Fridos mėgstamiausia vieta mieste - klasikinis parkas su fontanu, gyvūnų skulptūromis bei skrupulingai prižiūrimomis gėlių lysvėmis, apsuptas parduotuvių ir restoranų su staliukais lauke. Jis be galo primena jai Niujorką.

Susiradusi tuščią suolelį ji paskambina Gastui. Šis pasiteirauja, ar ji miegojusi. Ji papasakoja ką tik susitikusi su Rene ir paprašo pasikalbėti su Harieta. Bando persijungti į „FaceTime“, bet ryšys trūkinėja. Vos tik išgirdusi Harietos balsą Frida ir vėl pravirksta.

- Pasiilgau tavęs. Kaip tu, mažiuok?

Vis dar užkimusi Harieta išmaumoja kažkokį balsių kratinį, nė iš tolo neprimenantį žodžio „mamytė“. Gastas fone aiškina, kad ausies uždegimas praeina. Suzana šiandien nusivedusi ją į muziejų „Prašau paliesti“.

Frida žiojasi klausti apie tą muziejų, bet Gastas nutraukia ją pranešdamas, kad jie ruošiasi vakarieniauti. Ji dar sykį paragina pavaišinti mažylę ledais.

- Frida, žinau, kad sieki gero, bet mes nenorim mokyti jos emocinio valgymo. Nagi, Hariuk meškiuk, sakyk ate ate.

Pokalbis baigtas. Frida atgalia ranka nusišluosto varvančią nosį. Eidama namo pėsčiomis užtruks apie keturiasdešimt minučių ir neabejotinai prisitrins pūslių, bet tikrai nežada lieti ašarų traukinyje, kur kas panorėjęs galės į ją vėpsoti. Išsikviestų taksi, bet nesijaučia nusiteikusi tuščiai šnekučiuotis. Taigi užsuka į „Starbucks“, išsipučia nosį ir nusivalo akinius. Žmonės tikriausiai įsitikinę, kad ją atleido arba paliko. Tikrasis nusižengimas niekam ir į galvą nešautų. Nes ji atrodo pernelyg ištaigingai. Per dorovingai. Perdėm azijietiška.

Frida žingsniuoja į pietus, pro jaunas moteris su jogos kilimėliais ir tatuiruotus tėvus, imančius vaikus iš darželių. Vis dar regis, kad vakarykščiai įvykiai nutiko kažkam kitam. Teisėjas pamatys, kad ji ne kokia alkoholikė, ne narkomanė ir neteista. Kad dirba pelningą darbą, yra rami, atsidavusi motina. Turi Brauno ir Kolumbijos universitetų literatūros bakalauro ir magistro diplomus, pensijos kaupimo sąskaitą, Harietos koledžo fondą.

Frida trokšta tikėti, jog Harieta per maža, kad ką nors prisimintų. Tačiau Harietai augant vis viena gali įsišaknyti tas blyškūs skaudulys. Tas širdimi juntamas prisiminimas, kad niekas neatsiliepia į jos verksmą.

*

Kitą rytą aštuntą valandą kažkas paskambina į duris. Frida dar guli lovoje, bet po trečio skambučio stveria chalata ir nubilda žemyn.

Vyrai iš vaiko teisių apsaugos aukšti, baltaodžiai, plačiakrūtiniai. Abu vilki žydrus marškinius, sukištus į kostiumines kelnes. Jų veidai neįskaitomi, rudi plaukai trumpai kirpti, o išstartus žodžius spalvina Filadelfijos tarmė. Vienas pilvotas, antras nusklembtu smakru. Abu nešasi po metalinį portfeli.

Tasai su nusklembtu smakru prataria:

- Ponia, atvykome įrengti kamerų. - Ir atkiša jai dokumentus.

- Ar čia namų inspekcija?

- Dirbame pagal naują tvarką.

Frida sužino, kad kameros bus įrengtos kiekviename kambaryje, išskyrus vonią. Be to, bus apžiūrėta ir incidento vieta. Vyras nusklembtu smakru per jos galvą pašnairuoja į svetainę.

- Regis, susitvarkėte. Kada spėjot?

- Aną naktį. Ar apie visa tai buvo kalbėta su mano advokate?

- Ponia, jūsų advokatė čia niekuo nepadės.

Anapus gatvės gyvenanti moteris praskleidžia savo užuolaidas. Frida krimsteli skruostą. Niekada nesiskųsk, įspėjo Renė. Elkis pagarbiai. Bendradarbiauk. Neuždavinėk per daug klausimų. Visi susidūrimai su vaiko teisių apsauga bus dokumentuojami. Viskas gali būti panaudota prieš ją.

Vyrai aiškina, kad gyva transliacija bus skirta informacijai rinkti. Kiekvieno kambario kampe, palubėje, bus įrengta kamera. Dar viena – kiemelyje. Bus įrašinėjami jos skambučiai, žinutės ir balso pašto pranešimai, sekama interneto bei programėlių naudojimo istorija.

Vyrai pakiša popierių Fridai pasirašyti. Stebėjimui reikalingas jos sutikimas.

Kaimynė vis dar nenuleidžia nuo jos akių. Frida užveria laukujes duris, nusišluosto į chalata drėgnus delnus. Jos tikslas – susigražinti Harietą, sakė Renė. Jei pralaimės, nustos visko. Gal dabar šis sielvartas ir atrodo nepakeliamas, bet viso gyvenimo kontekste kelios savaitės ar net mėnesiai yra niekas. Tik įsivaizduok tą kitą sielvartą, sakė Renė. Frida neįstengia. Jeigu taip nutiktų, ji tiesiog nebenorėtų gyventi.

Namuose susiradusi rašiklį ji grįžta pasirašyti popierių. Vyrai įeina, iškrausto stebėjimo įrangą, o ji atsargiai pasiteirauja, ką jie ketina vertinti.

Pilvotasis atsako:

– Tiesiog stengsimės jus pažinti.

Ji paklausia, ar jie ketina įrengti kamerų ir jos automobilyje ar darbe. Vyrai tikina dėmesį skirsią tik jos gyvenimui namuose, tarsi žinia, kad ją stebės tik valgant, miegant ir kvėpuojant, turėtų kažki kaip pakylėti. Surinkus užtektinai medžiagos, kalba jie, ši bus pasitelkta *jos jausmams analizuoti*.

Ką tai reiškia? Kaip tai įmanoma? Internete rastuose straipsniuose vaiko teisių apsaugos atstovas kalbėjo apie tai, kad naujoji programa užkirs kelią žmogiškosioms klaidoms. Sprendimai bus priimami efektyviau. Bus įmanoma išvengti subjektyvumo ir įdiegti universalius standartus.

Vyrai nufotografuoja visus kambarius, retsykais stabtelėję bado pirštais ir kuždasi. Paskambinusi į darbą Frida praneša vėluosianti. Vyrai tikrina spinteles ir šaldytuvą, visus stalčius ir spintas, kiemelį, vonios kambarį ir rūšį. Pašvytuoja žibintuvėliais skalbyklėje ir džiovyklėje.

Jie išverčia jos drabužius, atidaro papuošalų dėžutę. Liečia pagalves ir patalus. Purto Harietos lovelės grotas, čiupinėja čiužinį, apverčia. Kuičiasi tarp Harietos užklotų ir žaislų. Jiems apžiūrinėjant kiekvieną kambarį Frida stoviniuoja tarpduryje, gniauždama troškimą priešintis tokiam brovimuisi. Atrodo, kad jie bet kurią akimirką nuspręs apžiūrėti ir jos kūną. Gal paprašys išsižioti, įvertins dantų būklę. Gal valstybei svarbu žinoti, ar ji turi kiaurų dantų.

Vyrai įneša į namus kopėčias. Nubraukia palubėse kabančius voratinklius. Įrengę paskutinę kamerą paskambina į biurą ir įjungia gyvą transliaciją.